

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ В ПАРАДИГМІ ЗАХІДНОЇ ТА ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ ВЕКТОРИЗАЦІЇ

У статті з'ясовано місце і роль адміністративного права України в парадигмі західної та північно-східної векторизації. Доведено, що демократичність національного адміністративного права залежить не від змісту конституції держави, а від фактичного змісту здійснення політики й публічного адміністрування владою. Розподіл у цій сфері такий: якщо публічна влада не має змоги впливати на вчених, а навпаки, користується розробленими ними засадами та адміністративним інструментарієм для забезпечення прав свобод та інтересів приватних осіб та надання адміністративних послуг, тоді ми маємо справу з адміністративним правом правової демократичної держави; якщо державний режим здійснює пряме чи опосередковане управління наукою адміністративного права, має змогу впливати чи тиснути на вчених (а вони це терплять) із метою збереження свого політичного панування, здійснює тиск на ЗМІ, суб'єктів громадянського суспільства та приватний малий і середній бізнес, то таке адміністративне право незалежно від того, що прописано в наукових працях і підручниках, є галуззю права та наукою тоталітарної (авторитарної) держави.

Сформульовано висновок, що сучасне адміністративне право України є прогресивним і не тільки відповідає європейським цінностям, а й у деяких аспектах займає передові позиції. Запропоновано здійснювати експорт теоретичних положень, засад і інструментарію молодим вченим і студентам із Росії і Білорусії, демонструючи переваги демократичного устрою та домінування в публічному адмініструванні принципу верховенства права на прикладі як України, так і країн учасниць Європейського Союзу. Зроблено висновок, що в умовах гібридної війни, яку веде російське керівництво проти України, боротьба за цивілізоване демократичне мислення громадян північно-східних країн, насамперед російської та білоруської молоді, має вестися, зокрема, через доведення до них європейсько-української теорії адміністративного права та прикладів її застосування щодо запобігання корупції, ефективного захисту прав свобод та інтересів приватних осіб від свавілля чиновників.

Ключові слова: автократизм, адміністративне право, демократія, експорт, європейські цінності, захист, інструменти публічного адміністрування, права і свободи, протидія «Руському миру», російсько-терористична гібридна агресія.

Валентин Галунько,

*доктор юридичних наук,
професор,
голова Академії
адміністративно-
правових наук
orcid.org/0000-0003-1619-5028
arshm@ukr.net*

1. Вступ

Україна і за юридичним, і за фактичним змістом конституційних норм є правовою демократичною державою. Місце на географічній мапі світу держави не можуть обирати. Відповідно, Україна є державою Східної Європи, яка на півночі та сході межує з не дружніми до своїх громадян авторитарними державними режимами, що посягають на територіальну цілісність нашої держави. А з огляду на те, що суб'єкти публічної адміністрації Росії та Білорусії здійснюють прикордонні біженські провокації, вбивства за допомогою хімічної зброї своїх громадян та громадян європейських країн, збройну терористичну агресію в АРК та окремих районах Донецької і Луганської областей України, використовують постачання природного газу до ЄС та України як соціально-політичну зброю, є спонсорами маргінальних політичних сил у країнах-учасницях ЄС та Україні, на наш погляд, не виникає сумніву, що український народ знаходиться на передньому фронті захисту західної цивілізації від намагання тиранії розширити свої межі на захід.

У такій парадигмі існує український народ, працюють українська економіка та соціальна сфера, освіта і наука. З одного боку, такий стан речей негативно впливає на рівень життя українських громадян, з іншого – це призвело до консолідації українського суспільства щодо відбиття російсько-терористичної агресії та вирішення інших гуманітарних та екологічних проблем.

Не залишаються поза межами цих викликів наука та галузь адміністративного права України. Вітчизняними вченими розроблені нові наукові теорії, що на основі цінностей Європейського Союзу та внутрішніх особливостей з урахуванням зовнішнього агресивного російського впливу створюють новітні інструменти публічного адміністрування, які могли б якнайповніше забезпечувати права, свободи та законні інтереси приватних осіб, надавати громадянам якісні та своєчасні адміністративні послуги та здійснювати соціальне забезпечення усіх громадян, які опинилися в скруті.

Успіхи в цій сфері, на наш погляд, є незаперечними. Проте постійні військові та інші гібридні маневри російських суб'єктів публічної адміністрації коло

наших кордонів, у тимчасово окупованих українських територіях та всередині нашої держави можуть перекреслити усі позитивні напрацювання українського народу та вітчизняних вчених. Гібридній війні російського та білоруського режимів необхідно протидіяти, адже ми не можемо сховатися від них за жодним будівельним, ідеологічним чи інформаційним мурами. Ідеологічний та науковий агресії «Руського миру» треба протидіяти, в тому числі на їхній «території».

З цього погляду наукові розробки теорії вітчизняного адміністративного права та практичні успіхи у правозастосуванні українських суб'єктів публічного адміністрування можуть стати гарним майданчиком для активного захисту від «Руського миру». Їх треба наполегливо доносити до російської наукової спільноти, насамперед студентів та молодих вчених.

Вагомий внесок у розвиток українського адміністративного права, вироблення новітніх засад та інструментів публічного адміністрування здійснили вітчизняні вчені О. Кузьменко, С. Стеценко, Т. Коломоєць, В. Курило, А. Берлач, Т. Аріфходжаєва, В. Басс, Д. Беззубов, Н. Берлач, В. Біла, В. Бойко, А. Бойчук, Ю. Буглак, О. Буханевич, А. Бучинська, В. Васильківська, Н. Васильченко, Г. Васіна, . Вашенко, Н. Галіцина, О. Гетманець, Л. Головій, І. Глобенко, С. Гончарук, О. Гулак, О. Джафарова, Р. Арсірій, С. Діденко, Ю. Дорохіна, А. Замрига, О. Заярний, О. Зима, О. Зубов, А. Іванищук, А. Івановська, А. Ковальчук, І. Казанчук, С. Кандиба, Т.Кравцова, Т. Карабін, О. Кобзар, О. Комісаров, Б. Кіндюк, С. Кічмаренко, Л. Коваленко, А. Коваль, А. Комзюк, Л. Корнута, С. Короед, О. Коротун, І. Костенко, А. Кудін, С. Кузніченко, В. Кузьмишин, І. Курило, В. Куценко, О. Лавринович, О. Мороз, Я. Лазур, Д. Левченко, Ю. Легеза, П. Лютіков, О. Махмурова-Дишлюк, Т. Мацелик, Р. Мельник, О. Мілієнко, Р. Мкртчян, С. Мосьондз, В. Мушенюк, А. Нашинець-Наумова, Н. Новак, В. Оксін, І. Орловська, В. Пашинський, С. Петков, М. Пихтін, А. Полочення, С. Попова, Л. Попова, О. Правоторова, О. Присяжна, А. Пухтецька, А. Радчук, І. Риженко, О. Рогач, С. Розсоха, Л. Руснак, А. Галунько, М. Савюк, О. Салманова, О. Світличний, Є. Сердюк, С. Слюсаренко, О. Соловійова, В. Амелюхін, Я. Сташків, В. Стеценко, І. Таланчук, К. Танцюра, О. Улютіна, О. Хамходера, В. Чорна, А. Шарая, І. Шопіна, О. Яра та ін. Проте вони свої наукові зусилля безпосередньо на проблемі місця і ролі адміністративного права України в парадигмі західної та північно-східної векторизації не зосереджували. Вони аналізували у працях більш загальні спеціальні чи суміжні виклики.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу сучасних вітчизняних праць визначити місце і роль адміністративного права України в парадигмі західної та північно-східної векторизації.

Адміністративне право у правовій демократичній державі здійснює втілення в публічне адміністрування норм конституції держави шляхом їх деталізації та роз'яснення до моменту правозастосування публічною адміністрацією, не особливо звертаючи увагу на політичну волю правлячої влади. Іншими

словами, в дійсно правових демократичних державах адміністративне право є певним чином незалежним від чиновників, зокрема вищих посадових осіб держави.

Якщо це стосується чиновників органів виконавчої влади, то незалежність від них у державах демократичного типу не тільки високою, а інколи й цілковитою. Навпаки, треба стверджувати, що чиновники органів виконавчої влади залежать від теоретичних положень, сформованих вченими-адміністративістами в наукових працях та підручниках. Вони використовують їх у процесі здійснення підзаконної творчості та правозастосуванні.

Однак і в правових демократичних державах публічне адміністрування не здійснюється безпосередньо на основі високогуманних норм природного права. Вони реалізується на основі норм адміністративного права, які зосереджені в законах, що приймаються парламентом. Відповідно, теорія адміністративного права, а тим більше його практика не можуть бути повністю незалежними від позиції більшості депутатів у парламенті.

Хоча, з огляду на те, що парламент у дійсно демократичних державах – це провідний майданчик для дискусії, де здійснюється відстоювання гуманітарних цінностей суспільства, залежність адміністративного права від нього може мати і позитивні аспекти.

У разі порушення в законах прийнятих парламентом прав та свобод громадян на його депутатів може чинитися різноманітний легальний ненасильницький громадський вплив, як шляхом переконання і навчання депутатів, зокрема через наукові праці з адміністративного права, так і шляхом тиску суб'єктами громадянського суспільства. Крім того, норми законів, які не відповідають конституції держави, можуть бути скасовані конституційним судом.

Також адміністративне право не може бути повністю незалежним від судової гілки влади, адже в умовах сьогодення в більшості демократичних правових країн судові прецеденти вищого судового органу є обов'язковими для використання в судовій діяльності судами нижчої ланки, а також самим верховним судом в аналогічній категорії справ. Відповідно, в адміністративному праві такі рішення, що мають ознаки судових прецедентів, визнаються нормами адміністративного права та процесу. Саме в цьому і полягає взаємозалежність адміністративного права правових демократичних держав та судової гілки влади (судочинства).

Що стосується авторитарних та тоталітарних держав, то в них адміністративне право, як правило, є тільки формальною оболонкою деталізації та роз'яснення конституційних норм, адже режими в таких державах не збираються їх дотримуватися. Громадянське суспільство, регулярні чесні прозорі вибори зі зміною правлячої влади, перевага приватних прав громадян над державними інтересами – усе це залишається хорошими гаслами, які, як правило, прописуються в конституції, однак ніколи не реалізуються на практиці. Саме на долю адміністративного права тоталітарних та авторитарних країн покладається

негативна місія перетворення загалом прогресивно задекларованих норм конституційного права на інструментарій захисту правлячого режиму від народу.

Іншими словами, в тоталітарних та авторитарних державах адміністративне право стає теоретичною оболонкою, яка узаконює порушення прав, свобод та інтересів приватних осіб чиновниками від влади, хоча в деяких авторитарних державах у підручниках з адміністративного права прописуються демократичні засади, однак у такій аморфній формі, що на практиці вони не використовуються.

Так, є ніби два незалежних варіанти адміністративного права: 1) теоретичний, в якому прописані правильні з погляду правової держави засади; 2) практичний, в якому за певною авторитарною державною управлінською традицією здійснюється порушення прав, свобод та законних інтересів приватних осіб, що обґрунтовується захистом державних інтересів.

Це не означає, що серед вчених-адміністративістів тоталітарних та авторитарних держав немає прогресивних осіб, які намагаються відстоювати на рівні теорії адміністративного права публічні права, свободи та інтереси приватних осіб. Такі вчені є, однак вони в меншості, є білими воронами, які загалом не впливають на загальну картину закамуюваної репресивної теорії адміністративного права тоталітарних держав та відкритого адміністративно-правового тиску на права і свободи приватних осіб та суб'єктів громадянського суспільства у правозастосуванні.

Отже, місією адміністративного права в дійсно правових демократичних державах є якнайповніше засвідчення на рівні засад та розробки адміністративного інструментарію захисту прав свобод та інтересів приватних осіб, надання адміністративних послуг, захисту приватних осіб від порушень із боку суб'єктів владних повноважень.

Вчені у правових демократичних державах беруть за основу конституційні норми і розвивають їх для потреб теорії адміністративного права та правозастосування суб'єктами публічної адміністрації. При цьому вчені-адміністративісти майже не звертають увагу на забаганки вищих, центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Навпаки, названі суб'єкти публічного адміністрування повіряють свої дії із засадами та інструментарієм, розробленим вченими-адміністративістами.

У тоталітарних (авторитарних) країнах адміністративне право тільки формально базується на конституційних нормах. Практично вчені-адміністративісти в них змушені на рівні як засад, так і інструментарію публічного адміністрування забезпечувати не публічний інтерес суспільства, а бачення і забаганки вищого політичного керівництва, використовуючи як камуфляж норми конституції, де, як правило, формально прописуються права і свободи людини і громадянина.

Іншими словами, в сучасних тоталітарних (авторитарних) країнах адміністративне право тільки за формою декларує забезпечення прав і свобод

громадян, однак за своєю сутністю є репресивним адміністративним інструментарієм для збереження влади і можливості наживи для осіб, які практично беззмінно знаходяться при владі.

Отже, національне адміністративне право будь-якої держави напряду залежить не від юридичних норм конституції країни, а від фактичного змісту здійснення політики й публічного адміністрування правлячою владою. Розподіл у цій сфері такий: 1) якщо правляча влада не має змоги впливати на вчених-адміністративістів, а, навпаки, користується розробленими ними засадами та адміністративним інструментарієм для забезпечення прав свобод та інтересів приватних осіб та надання адміністративних послуг, то ми маємо справу з адміністративним правом правової демократичної держави; 2) якщо правлячий режим здійснює пряме чи опосередковане управління наукою адміністративного права, має змогу впливати чи тиснути на вчених-адміністративістів (а вони це терплять) із метою збереження свого політичного панування, здійснюють тиск на ЗМІ, суб'єктів громадянського суспільства та приватний малий і середній бізнес, то таке адміністративне право незалежно від того, що прописано в наукових працях і підручниках, є галуззю права та наукою тоталітарної (авторитарної) держави.

Що стосується України, то вітчизняне адміністративне право пройшло тернистий, проте, на наш погляд, славний шлях, яке дає змогу як у теорії, так і у практиці правореалізації вважати його адміністративним правом європейської правової демократичної держави.

Ми не будемо детально розглядати історичні аспекти утвердження такого стану вітчизняної науки адміністративного права, тільки виокремимо три події, що мали провідне значення для становлення європейського адміністративного права України. *По-перше*, це теоретичні розробки професора В. Авер'янова щодо людиноцентристської ідеології адміністративного права (Авер'янов, 2008), які дали змогу розробити та затвердити прогресивні положення Концепції адміністративної реформи в Україні, завдяки якій, зокрема, було розв'язане питання запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади і місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг (Указ Президента України, 1988).

По-друге, це розробка професором Р. Мельником за сприяння координатора проєктів ОБСЄ в Україні нової концепції системи адміністративного права, в якій було залишено за межами змісту всі нашарування минулих епох, взято за основу цінності ЄС та безпосередньо доктрину адміністративного права Німеччини (Мельник, 2014).

По-третє, утвердження змісту новітньої системи адміністративного права на основі Програми другого блоку єдиного фахового вступного випробування, що було затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 7 лютого 2018 р. № 115, у підручнику «Адміністративне право України. Повний курс»,

в написанні якого взяли участь більше сімдесяти провідних вчених-адміністративістів (Галунько, 2018). Цей підручник вже пережив чотири видання.

Ми не можемо стверджувати, що лише тільки завдяки цим трьом історичним подіям адміністративне право України стала таким, що дійсно відповідає демократичним засадам суспільства. По-перше, позитивний розвиток вітчизняного адміністративного права здійснювався в умовах специфічної соціально-політичної реальності, зокрема, Помаранчевої революції 2005 р. та Революції Гідності 2014 р., російсько-теоретичної агресії, що не тільки об'єднало український народ, а й сприяло роздумам вітчизняних вчених, що реагували й описували ці події. По-друге, розробкою новітньої демократичної теорії адміністративного права займалися десятки, сотні вчених із різних наукових шкіл та різних регіонів України. Це був масовий, можна сказати, народний науковий процес вчених, суб'єктів громадянського суспільства та деяких прогресивних чиновників.

Що являє собою сучасне адміністративне право України? Це людиноцентристське адміністративне право, що визнає пріоритет приватних прав над корпоративними інтересами чиновників, які обмежені законом і можуть діяти виключно в порядок і спосіб, передбачені Конституцією і законами України. Воно базується на цінностях ЄС, принципі верховенства права, має у своєму арсеналі детально розроблений інструментарій, який на практиці дає змогу публічній адміністрації ефективно надавати особам адміністративні послуги та здійснювати виконавчу діяльність. Особливе адміністративне право складається зі службового та адміністративно-деліктного права. Усе це врівноважується положеннями адміністративного процесу, який здійснюється на основі КАСУ. Останнє дає змогу ефективно відновити порушені через свавілля суб'єктів владних повноважень права приватних осіб (Галунько, 2021).

Зрозуміло, що застаріле, корумповане та зверхнє в діяльності суб'єктів публічної адміністрації змінюється в Україні поступово, незважаючи на прогресивні засади та інструменти публічного адміністрування, які надані чиновникам для забезпечення прав, свобод та інтересів приватних осіб. Однак неадекватна поведінка окремих негідних чиновників викривається суб'єктами громадянського суспільства, і їх звільняють, не зважаючи на впливових покровителів (ВВС, 2021). Практично чиновники від публічної влади, які не хочуть жити відповідно до закону та (або) моральних засад суспільства, змушені переходити в «підпілля», адже їх постійно переслідують журналісти та активісти суб'єктів громадянського суспільства (УНІАН, 2017; Свобода Слова, 2020).

2. Висновки

Отже, сучасне адміністративне право України є за своєю сутністю і змістом європейським, людиноцентристським і таким, що забезпечує пріоритет прав свобод та інтересів приватних осіб над корпоративними інтересами чиновників. Основною засадою життєдіяльності громадян відповідно до засад

адміністративного права України є принцип верховенства права, а для різноманітних чиновників – принцип зв'язаності публічної адміністрації законом та контролю за їхньою діяльністю суб'єктами громадянського суспільства та адміністративним судом.

Що стосується зв'язку адміністративного права України з адміністративним правом північно-східних країн, то тривалий час серед значної кількості вітчизняних вчених-адміністративістів домінував погляд, що в тих державах (насамперед у Росії і Білорусії) немає нічого хорошого, прогресивного і треба від них відгородитися науковою стіною. На певному етапі розвитку нашого суспільства такий підхід, на наш погляд, був правильним.

Однак нині ми розуміємо, що відгородитися від російської гібридної агресії, зокрема в науці, не можна жодними «стінами», адже, якщо ми не втручаємося в їхнє суспільне та наукове життя, то це не означає, що вони не втручаються в наше (DW. 2021; Українська правда, 2021), і не тільки погрозою захопити нові українські території військовою силою, а й насамперед шляхом впливу на вітчизняну суспільну думку та залякування наших громадян.

Отже, українські вчені-адміністративісти мають писати й російською мовою для громадян північно-східних країн, демонструючи переваги демократичного устрою та домінування в публічному адмініструванні принципу верховенства права на прикладі як України, так і країн-учасниць Європейського Союзу. В умовах гібридної війни, яку веде російське керівництво проти України, боротьба за цивілізоване демократичне мислення громадян північно-східних країн, насамперед російської та білоруської молоді, має вестися, зокрема, через доведення до них європейсько-української теорії адміністративного права та прикладів її застосування щодо запобігання корупції, ефективного захисту прав свобод та інтересів приватних осіб від свавілля чиновників.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В. Людиноцентристська ідеологія як основа реформування українського адміністративного права в умовах інтеграційного процесу. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2010. Вип. 2. С. 87–92.
2. Концепція адміністративної реформи в Україні. Затверджена Указом Президента України від 22 липня 1998 р. № 810.
3. Мельник Р., Бевзенко В. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / за заг. ред. Р. Мельника. Київ : Ваіте, 2014. 376 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтєвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання 4-ге. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
6. Гогілашвілі звільнили з МВС після скандалу. *BBC*. 2021. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-59634141>
7. «Схеми» показали сюжет про весілля сина Луценка, під час знімання якого працівники УДО напали на журналістів. *УНІАН*. 2017. URL: <https://www.unian.ua/>

politics/2148399-shemi-pokazali-syujet-pro-vesillya-sina-lutsenka-pid-chas-znimannya-yakogo-pratsivniki-udo-napali-na-jurnalistiv.html

8. Бал у кума Путіна: хто з політиків і бізнесменів гуляв на весіллі пасинка Медведчука (спецрепортаж). Радіо «Свобода». 2020. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/schemes/30905409.html>

9. Байден Кремль? Чого очікувати РФ та її сусідам від «саміту за демократію». *DW*. 2021. URL: <https://www.dw.com/uk/baiden-vs-kreml-choho-ochikuvaty-rf-ta-yii-susidam-vid-samitu-za-demokratiyu/a-59968174>

10. Каленюк Д. Саміт Байдена та антикорстратегія США: що це означає для українських корупціонерів. *Українська правда*. 2021. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/12/9/7316718/>

References:

1. Aver'yanov V. Lyudynocentrystska ideologiya yak osnova reformuvannya ukrayins'kogo administratyvnogo prava v umovah integracijnogo procesu. *Derzhava ta regiony. Seriya Pravo*, 2010. Vyp. 2. S. 87–92.

2. Koncepciya administratyvnoyi reformy v Ukrayini. Zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrayiny vid 22 lypnya 1998 r. # 810

3. Melnyk R., Bevzenko V. Zagalne administratyvne pravo / za zag. red. R. Melnyka. Kyiv : Vaite, 2014. 376 s.

4. Administratyvne pravo Ukrayiny. Povnyj kurs: pidruchnyk / Halunko V., Dihtiyevskij P., Kuzmenko O., Stecenko S. ta in. Herson : OLDI-PLYuS, 2018. 446 s.

5. Administratyvne pravo Ukrayiny. Povnyj kurs : pidruchnyk / V. Halunko, P. Dihtiyevskij, O. Kuzmenko ta in.; za red. V. Halunka, O. Pravotorovoyi. Vydannya chetverte. Herson : OLDI-PLYuS, 2021. 656 s.

6. Gogilashvili zvilnyly z MVS pislya skandalu. *VVS*. 2021. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-59634141>

7. Shemy pokazaly syuzhet pro vesillya syna Lucenka, pid chas znimannya yakogo pracivnyky UDO napaly na zhurnalistiv. *UNIAN*. 2017. URL: <https://www.unian.ua/politics/2148399-shemi-pokazali-syujet-pro-vesillya-sina-lutsenka-pid-chas-znimannya-yakogo-pratsivniki-udo-napali-na-jurnalistiv.html>

8. Bal u kuma Putina: hto z politykiv i biznesmeniv gulyav na vesillipasyuka Medvedchuka (specreportazh). *Radio Svoboda*. 2020. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/schemes/30905409.html>

9. Bajden Krem? Chogo ochikuvaty RF ta yiyisusidam vid “samitu za demokratiyu”. 2021. URL: <https://www.dw.com/uk/baiden-vs-kreml-choho-ochikuvaty-rf-ta-yii-susidam-vid-samitu-za-demokratiyu/a-59968174>

10. Kalenyuk D. Samit Bajdena ta antykorstrategiya USA: shho ce oznachaye dlya ukrayinskyh korupcioneriv. *Ukrayinska pravda*. 2021. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/12/9/7316718/>

THE PLACE AND ROLE OF ADMINISTRATIVE LAW OF UKRAINE IN THE PARADIGM OF THE VECTOR OF MOVEMENT TO THE WEST AND NORTH-EAST

Valentyn Halunko,

Doctor of Law, Professor,

President Academy of Administrative Law Sciences

orcid.org/0000-0003-1619-5028

arshm@ukr.net

The article clarifies the place and role of administrative law of Ukraine in the paradigm of the vector of movement to the West and North-East. It is proved that the democracy of national administrative law depends not only on the content of the state constitution, but also on the actual content of policy implementation and public administration by the government. The division in this area is as follows. If public authorities do not have the opportunity to influence scholars, but instead use the principles and administrative tools developed by them to ensure the rights of freedoms and interests of individuals and provide administrative services, then this is the administrative law of a democratic state. If the state regime has a practical opportunity to put pressure on the media, civil society and private small and medium-sized businesses, then we are dealing with the administrative law of a totalitarian (authoritarian) state

It is concluded that the modern administrative law of Ukraine is progressive and not only in line with European values, but in some respects occupies a leading position in it. It is proposed to export theoretical principles, principles and tools to young scientists and students of Russia and Belarus. Demonstrating the advantages of a democratic system and the dominance of the principle of the rule of law in public administration carry out, both on the example of Ukraine and the member states of the European Union. It is concluded that in the conditions of the hybrid war waged by the Russian leadership against Ukraine, the struggle for civilized democratic thinking of the citizens of the North-Eastern countries, primarily Russian and Belarusian youth, should be carried out, including by bringing them to European-Ukrainian theory of administrative law examples of its application to prevent corruption, effective protection of the rights and freedoms of individuals from the arbitrariness of officials.

Key words: administrative law, autocracy, counteraction “Russkiy Mir”, democracy, European values, export, protection, public administration tools, rights and freedoms, Russian terrorist hybrid aggression/